

7. HJORTSBERG / KRISTINESLÄTT

Området Hjortsberg / Kristineslätt avgränsas av Kristineslättssallén, Strandvägen, Nabolagets väg och järnvägen. Fram till 1900-talets mitt utgjordes Hjortsberg fortfarande av ett öppet odlingslandskap. Den bebyggelse som fanns utgjordes av torp. Här bodde bland annat skåningar säsongvis under skördemånaderna. I folkmun benämndes de "skåningatorpare".

Bebyggelsen i Hjortsberg omger ännu en öppen betesmark. Området har fram till idag lämnats obebyggt men nya bostadsområden

planeras. Här bedrevs länge uppfödning av oxar. I anslutning till ängsmarken finns ett antal äldre torp och gårdar bevarade.

Genom de stora kommunsammanslagningarna 1951 och 1971 utvidgades Falkenberg markant och kommunen började exploatera nya områden. Hjortsberg är till stor del ett resultat av denna tillväxt.

För området fastställdes den första stadsplanen 1958. År 1968 upprättades en dispositionsplan över Hjortsberg, där bland annat en trafiklösning för området presenterades. Denna följdes av en stadsplan för Hjortsberg I 1970 omfattande 98 tomter för friliggande

enfamiljshus. För Hjortsberg II fastställdes en stadsplan omfattande ytterligare 92 tomter.

Hjortsberg exploaterades snabbt och invånarantalet i stadsdelen ökade i samma takt. Under 1970-talets början ansågs det nödvändigt att utvidga det centrumområde som fanns. Kundunderlaget i både Hjortsberg och Skrea strand var stort och dagligvarubutiker och bensinbolag anmälde sitt intresse av att etablera sig i området hos kommunstyrelsen.

Hjortsbergsskolan från 1980

Den första skolan på Hjortsberg invigdes 1930. Entreprenör för bygget var Byggnadsfirman Landsten & Andersson som ritade mycket i Falkenberg under denna tid. Marken runt skolan var till stor del öppen och obebyggd.

Den nya Hjortsbergsskolan stog färdig 1980, ca 500 meter från platsen där den första skolan låg. Den ritades av Thurffjell Arkitekter AB i Malmö. I anslutning till skolan uppfördes en idrottshall. Byggnaderna är uppförda i gult tegel med röda detaljer i tegel och snickerier. Det sluttande taket är täckt med lertegel.

I kvarteren Munken, Hermelinen, Lodjuret, Björnen, Renen, Klöven och Älgen ligger en blandad villabebyggelse utefter ett ellipsför-

mat gatunät. Här är det främst den särpräglade stadsplanen som karaktäriserar området. Det var stadsarkitekt Jan E Forsberg som gjorde planen för området. Tanken var att man skulle nå husen från två håll genom att cykelbanor drogs utmed bebyggelsens baksidor. Biltrafiken leddes inom kvarteren. Området kallas "Ellipserna" eller "Ovalerna" i folkmun.

Från kvarteret Strömstaren till Flugsnapparen ligger ett stort område med friliggande enfamiljshus i en till två våningar. Tomtstorleken varierar mellan 750 och 1000 kvadratmeter. Ljungholmsvägen fungerar som en matarled från vilken man når de lugnare så kallade säckgatorna. Villabebyggelsen växte fram från mitten av 1970-talet och har en heterogen karaktär.

Demokraten.

År 1989 stod drygt 100 lägenheter klara i kvarteret Eldonet. År 1997 byggdes 61 nya bostäder, varav 40 servicelägenheter i kvarteret Demokraten. Husen i fyra och fem våningar har gula tegelfasader och väl tilltagna

balkonger. De gränsar i norr åt det ännu oexploaterade Kristineslätt.

Även om en tät villa- och lägenhetsbebyggelse har vuxit fram under de senaste decennierna finns stora grönområden i Hjortsberg.

Värdeenhetsliga områden inom Hjortsberg / Kristineslätt — karta sid 192

1. Kvarteret Sandkornet m.fl

Mellan Strandvägen och den öppna åkermarken vid Kristineslätt ligger en relativt enhetlig villabebyggelse från mitten av 1960-talet.

2. Kvarteret Ordensbandet m.fl.

Det så kallade sulcusområdet norr om Kristineslätt bebyggdes under 1960-talet. De låga tegelhusen som uppfördes under kort tid har en sammanhållen arkitektur.

3. Kvarteret Hjorten

I kvarteret Hjorten finns två typer av flerbostadshus, uppförda av FaBo och HSB under 1970-talet. Lamellhusen har ett tidstypiskt formspråk.

7:1. KVARTERET SANDKORNET M.FL.

Mellan Strandvägen och Kristineslätt ligger några kvarter med låg villabebyggelse. Husen uppfördes kring 1960 och de flesta har röda tegelfasader. Det finns ingen enhetlig utformning men de hålls samman genom tegelfasaderna, de flacka taken och att alla består av en våning. Några av husen har källare. Stadsarkitekt Gunnar Lydth har ritat flera av husen.

Byggnadernas grundformer är rektangulära. Fönstren är nästan kvadratiska och består av en luft. Många av husen har fått tillbyggnader i form av uterum. Vid entréerna finns i flera fall trappor med för staden typiska räcken.

Utformningen i smide går igen i flera byggnader i Falkenberg. Samma mönster återfinns bland annat i parhusbebyggelsen i kvarteret Lugnet m.fl. (se kapitlet om Herting).

Värdering och rekommendationer kvarteret Sandkornet m.fl.

I kvarteren ligger en 1960-talsbebyggelse, omfattande mindre villor. Det karaktäriserande är de röda tegelfasaderna och de låga byggnadskropparna.

Ett bevarande av områdets bebyggelsekaraktär bör eftersträvas och ligga till grund för eventuella förändringar. Särskilt husens sammanhållande proportioner, fasader, och tak är viktiga att bibehålla. Av vikt är även de tidstypiska entréerna med trappräckena.

7:2. KVARTERET ORDENSBANDET M.FL.

Mellan Kristinesläotts gård och öppna åkermark och järnvägen ligger en enhetlig bebyggelse. På platsen fanns fram till 1950-talet ett mindre antal egnahem samt några ekonomibyggnader. Stadsplanen upprättades av arkitekter Jöran Curman och Nils Gunnartz och antogs av stadsfullmäktige 1958. Området kom under 1960-talet att bebyggas med mindre enplansvillor som uppfördes som seriebyggda egnahem. Området kom att kallas Sulcusbebyggelsen eftersom husen uppfördes av AB Skånska Cementgjuteriets dotterbolag Sulcus. Arkitekterna bakom husen var Jöran Curman och Nils Gunnartz.

Husen, som står med gavlarna vända mot gatan, är uppförda i rött fasadtegel och svarta tak som till största del består av korrugerad eternit. Taken har en flack lutning på endast 25 grader vilket är högsta tillåtna lutning enligt plan. Taksprången är knappa och går nästan i liv med fasaden. Många av husen har träpanel eller imiterande plåt på gavelspetsarna medan andra har tegel ända upp i nock.

Grundläggningen består av en betongplatta direkt på marken och husen saknar källare. Enluftsönstrens proportioner är kvadratiska. Entréerna sitter på husens långsidor. Förråden och garagen, som i vissa fall har kompletterats av en carport, ligger mellan husen. Som syns på fotot nedan har vissa av husen putsats och fått mer markerande vindskivor.

Stort vikt har lagt vid utformandet av områdets grönstruktur. I planen fastställdes att gatorna skulle vara sex meter breda och att även husens förgårdar skulle ha samma mått. Detta har lett till breda gaturum. Inledningsvis var det inte tillåtet att sätta upp staket eller häck i gränsen mellan tomt och gata utan det skulle upplevas som öppna ytor. Avgränsningar har dock gjorts på senare år.

Det planlades även att ett grönt bälte med gångvägar, park och lekplats skulle sträcka sig genom området. Denna luftiga stadsplan ger området höga kvaliteter.

Värdering och rekommendationer kvarteret Ordensbandet m.fl.

Området består av seriebyggda hus vilket gör det till en homogen miljö med mycket höga värden. Det är viktigt att värna husens dimensioner och enhetliga uttryck. Påbyggnader har hittills kommit till på husens baksidor.

Mot gatan bör fasaderna och förgårdarna bibehållas och tillbyggnader undvikas. De röda tegelfasaderna är viktiga för miljön och bör bibehållas.

7:3. KVARTERET HJORTEN

Hjorten är ett stort kvarter som ligger i direkt anslutning till Hjortsbergs affärscentrum. Området började bebyggas på 1970-talet och bebyggelsen består idag av 24 lamellhus i två våningar. Kvarteret är uppdelat i två delar med olika byggnader, där FaBo äger den nordliga delen och HSB den södra.

I nordväst ligger hus med röda fasader i lockpanel. De kallas i folkmun för ”röda husen”. Husen stod färdiga 1975 och omfattade totalt 168 lägenheter. Till stor del var det anställda på det nyetablerade Vin&Sprit som flyttade in i de nyproducerade lägenheterna på Hjortsberg. De består av två våningar och

inredda vindsvåningar. Fönstren är kopplade utåtgående med två lufter och fyra rutor. Karmar och bågar är svartmålade. Sadeltaken är täckta med svartmålade plåt. De grupperar sig kring innergårdar och omger sig av stora grönytor.

Öster därom ligger ytterligare en grupp med lamellhus i två plan, omfattande ett 150-tal lägenheter. Dessa har gula tegelfasader.

Husen har en-, två och treluftsfönster med aluminiumbågar. Sadeltaken är flacka och valmade. På ena långsidan finns inglasade balkonger med fronter av korrigerad vit plåt.

I kvarteret Hjorten anlades kolonilotter åt de boende redan på 1970-talet. För en marginell kostnad arrenderas lotterna ut för småskalig odling. Det finns även en tennisbana samt en låg byggnad med gemensam bastu och samlingslokal.

Värdering och rekommendationer kvarteret Hjorten

Kvarteret består av två grupper med enhetlig bebyggelse som är representativ för 1970-talet.

De sammanhållande exteriörerna bör bibehållas. Av vikt för bostadsområdet är anläggningarna mellan husen, såsom odlingslotter, tennisbana och gemensamma lokaler.